

Kronoloogia

1234 kirjasõnas mainiti Mõhus teenivat preestrit Eggehardi. Mõhu muinasmaakond on peaaegu sama maa-ala, mis hiljem Põltsamaa kihelkond.

1272 Saksa ordu alustas *Oberpahlen* nimeks saanud Mõhus Mõhkjõe (praegu Põltsamaa jõe) kaldal linnuse ehitamist.

1570-1578 oli linnuses Liivimaa kuninga Magnuse residents, seepärast on Põltsamaa linna vapil kroon. Kuninga tõttu sai oma nime ka Kuningamägi (sks. k. *Königsberg*)

1764-1804 Põltsamaa kogudust teenis Eesti kodu-uurimise ning ajakirjanduse rajaja August Wilhelm Hupel.

1766 Kuningamäel asutas arst Peter Ernst Wilde trükikoja, Eesti esimese maahaigla, maa-apteegi ja meditsiinikooli. Ilmus esimene eestikeelne perioodiline väljaanne „Lühhike õppetud“. Lossipreili Helene von Lauw ning Reinhold Johann von Igelströmi pulmapeol toimus Jakob Michael Reinhold Lenzi esiknäidendi „Haavatud peigmees“ esietendus.

1767 ilmus Uue-Põltsamaa (sks. k. *Neu-Oberpahlen*) omaniku Jakob Heinrich von Lilienfeldi traktaat „Uus riigi-ehitus“ (sks k. *Neues Staats-Gebäude*), milles väljendatud mõtete tõttu sõdadeta Euroopast on ta arvatud Euroopa Liidu idee arendajate ridadesse.

1770. aastad Woldemar Johann von Lauw ehitas konvendihooned ümber rokokoolossiks.

1840 Martin Wilberg asutas 4-hääle segakoori, mis tegutses ühtejärge kuni 21. sajandini.

1851 Võhma külas sündis Karl August Hermann, Eesti rahvusliku ärkamise kirglikeim ja järjekindlaim eestvedaja, helilooja, dirigent, ajakirjanik ja keeleteadlane.

1865 Tõnu Omel asutas pasunakoori, puhkpilliorkestrid on Põltsamaale tuntust toonud läbi aegade.

1881 asutati Põltsamaa Eesti Põllumeeste Selts, millest arenesid välja piimaühing, majandusühing, ühispank ja raamatukogu.

1884 kihelkonnakooli käsitööõpetaja Emilie Rosalie Beermann õmbles esimese sinimustvalge lipu Eesti Üliõpilaste Seltsi jaoks.

1888 avati Kaarlimõisas Aleksandrikool – kogu Eesti rahva ühisel abil kogutud raha eest rajatud õppeasutus. See pidanuks olema esimene eestikeelne kõrgem kool, kuid venestamise tõttu kukkus siiski välja venekeelsena.

1906. a jaanuaris peksis karistussalk Põltsamaa linnuse õuel kihelkonna ärksamaid mehi karistuseks maarahvale õiguste nõudmise eest.

1920 Katariina II pojale Aleksei Bobrinskile ning selle tütre perele vürstidele Gagarinitele kuulunud loss ja muud valdused riigistati, mõisa viinavabrikus alustasid tööd ETK Tehased, algas Põltsamaa veinide tootmine.

1926 Põltsamaa sai ametlikult linnaks, ehkki ta elanike meelest alati linn on olnud, kunagi koguni kuningriigi pealinn, nagu kirjutas 1926. a „Põltsamaa Teataja“.

1928 ehitusbuum Põltsamaa linnas, muuhulgas rajati hüdroelektrijaam, mille avamiseni jõuti 1929 jaanuaris.

1930 linnapeaks sai ja jäi enam kui 10 aastaks Georg Kold, kelle tegevuse jälgid praegugi linnas igal sammul on märgata.

1939 tuli Põltsamaale kirikuõpetajaks Herbert Kuurme, kes teenis siin üle 60 aasta ning kelle osa Põltsamaa ja põltsamaalaste kujunemises on raske üle hinnata, tänu temale sai taastatud sõjas põlenud kirik.

1941 ja 1944 põles Põltsamaa linnast sõja tõttu ligi 75%.

1952 Põltsamaa Niguliste kirik taastatud, vaid tornikiivriga läks veel 1969. aastani.

1962 ETKVL Põltsamaa Põllumajanduskombinaat valmistas esimesena maailmas kosmonautide jaoks tuubitoite.

1973 Lillevere kolhoosi keskuse juures toimusid suuremad istutustööd ning rajatud puistu nimetati Sõpruse pargiks. Lisaks tuntud isikute istutatud puudele on pargis ka hulk skulptuure, sh T. Kangro „Kalevipoeg kündmas“.

1998 avati Põltsamaa roosiaed – praegu Baltimaade suurim ning üks kümnest suuremast Euroopas, kus hinge rõõmustavad ligi tuhat erinevat sorti ja liiki roose. Roosiaia rajasid Rein ja Küllike Joost.

2006 valmis rippisild kunagise Kirikumäe silla kohal – arvult on Põltsamaal nüüd 18 silda.

2013 Põltsamaa kesklinna ehitati looduslikku kärestikku meenutav kalapääs, mille kaudu saavad Põltsamaa jõe ülemjooksule kudema siirduvad kalad paisust mööda ujuda – meie kesklinn on nüüd täiesti teistsugune nii kalade kui ka inimeste vaatevinklist.